

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Giltig från: 2025-12-03

Innehållsansvar: Andreas Engström, (anden9), Sjukhusfysiker

Giltig till: 2027-11-26

Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad

Godkänd av: Stellan Ahlström, (steah), Sjukhusdirektör

Lokala strålskyddsregler för operation – BFM Radiologi

Förändringar sedan föregående version

Förlänger giltighetsdatum. Ändrat innehållsansvarig sjukhusfysiker till Andreas Engström.

Bakgrund och syfte

Syfte och mål med denna rutin är att arbetstagare vid Skaraborgs Sjukhus ska känna till de lokala strålskyddsregler som gäller för arbete på Operation samt skapa och upprätthålla ett gott strålskydd inom verksamheterna.

Utförande

Operationslokaler klassas som skyddat område i enlighet med 3 och 4 § 4 kap. SSMFS 2018:1. Strålsäkerhetsregler inom skyddat område vid Operation då användning av C-båge pågår är följande:

- All personal som befinner sig inom skyddat område samtidigt som genomlysning pågår ska ha genomgått en teoretisk strålskyddsutbildning. Utbildningen ska upprepas minst vart tredje år.
- All personal som på något sätt använder en röntgenutrustning ska ha genomgått en körkortsutbildning på den specifika utrustningen innan utrustningen används. Med användning avses att vid något tillfälle trycka på någon knapp som tillhör röntgenutrustningen. Körkortsutbildning ska upprepas vid behov.
- All personal som befinner sig inom det skyddade området samtidigt som genomlysning pågår ska under alla förutsättningar bära strålskyddsutrustning. Med

strålskyddsutrustning avses strålskyddsförkläden i form av väst, kjol (alternativt förkläde) samt halskrage.

- Var uppmärksam på att inte oavsiktligt trampa på exponerings-/genomlysningspedal placerad på golvet.
- Försök om möjligt att stå på detektorsidan av bågen då denna är horisontellt vinklad. Vid vertikal vinkling skall röntgenröret vara placerat under patienten. Stråldosnivån är högst vid röntgenröret på grund av bakåtspridning från patienten och läckstrålning från röntgenröret.
- Strålfälten skall anpassas till undersökningen. Använd inte större strålfält än vad som behövs för tillfället. Större strålfält medför onödig stråldos till patient och personal (från spridd strålning).
- I den teoretiska strålskyddsutbildningen specificeras olika tekniker för att minska stråldosen till patienten och personalen, till exempel att utnyttja avståndslagen, blända in strålfältet, lågdosläge, spara genomlysning samt rätt avstånd mellan patient, röntgenrör och detektor. Dessa tekniker ska självklart användas i det praktiska arbetet.
- All personal som ingår i persondosimetri - stickprovsmätning ska bära de dosimetrar som de är tilldelade för och i den utsträckning som utsedd sjukhusfysikern har bestämt.
- Alla strålningsrelaterade avvikelser som gett eller skulle ge patienter eller personal en onormalt hög stråldos ska anmälas av berörd personal i sjukhusets avsedda avvikelserapporteringssystem (MedControl PRO).
- Endast personal som bidrar till arbetet ska vistas i det skyddade området när genomlysning pågår. Dock kan personal under upplärning, studenter, studiebesök samt tolk med bärande skydd få vistas i det skyddade området samtidigt som genomlysning pågår om behov föreligger.

Gravida arbetstagare på Operation:

- För arbetstagare som angett att de är gravida ska arbetsgivaren se till att fostret inte erhåller en absorberad stråldos över 1 mSv. Samtliga gravida arbetstagare på Operation kan på egen begäran arbeta vidare utan restriktioner eller be om att omplaceras.

På Operation ska det finnas ett **strålskyddsombud** med ansvarar över följande områden:

- Är verksamhetens stöd i strålsäkerhetsarbetet och arbetar aktivt för att strålsäkerhetsregler är kända och tillämpas.
- Är kontaktperson mot utsedd sjukhusfysiker.
- Årlig kontroll av blyförkläden, samt beställning av nya blyförkläden och blyglasögon vid behov. Om oklarheter föreligger angående beställning av blyförkläden tas kontakt med utsedd sjukhusfysiker och attesterande enhetschef.
- Tillhandahåller persondosimetrar till personalen i den utsträckning som utsedd sjukhusfysiker har bestämt.

Käll- och litteraturförteckning

Strålskyddslag (SFS 2018:396). Stockholm: Miljö- och energidepartementet.

Strålskyddsförordning (SFS 2018:506). Stockholm: Miljö- och energidepartementet.

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om grundläggande bestämmelser för tillståndspliktig verksamhet med joniserande strålning (SSMFS 2018:1). Stockholm: Strålsäkerhetsmyndigheten.

Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om medicinska exponeringar (SSMFS 2018:5). Stockholm: Strålsäkerhetsmyndigheten.

Rutin, [Lokala strålskyddsregler för IVC](#), Skaraborgs Sjukhus

Lokala strålskyddsregler, röntgenverksamhet i kontrollerat område, 2013-10-24 SUS

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Andreas Engström, (anden9), Sjukhusfysiker

Granskad av: Christian Göransson, (chrgo6), Verksamhetschef,
Jenny Berg, (jenbe), Verksamhetschef, Helene Sackari, (helma18),
Verksamhetschef, Cecilia Andersson, (cecan1), Verksamhetschef

Godkänd av: Stellan Ahlström, (steah), Sjukhusdirektör

Dokument-ID: SKAS9723-1331555881-11

Version: 4.0

Giltig från: 2025-12-03

Giltig till: 2027-11-26